

واحدة (وواحدة) על אחדות – تجارب حياتية اخرى حוויות حיים اחרות

السيدة ميسلون دلاشة ود. سمار شارون

גב' מייסלון דלאשה וד"ר סמדר שרון

مساعدة وموجهة: السيدة كارين كوريتزكي

עוזרת הוראה ומנחה: גברת קארין קורצקי

smadisharon@gmail.com; mysalond@gmail.com; karin.ko42@gmail.com

נناقש פי זהا المساق تجارب وعلاقات الفلسطينيين واليهود في إسرائيل من منظور اجتماعي، سياسي، تاريخي، لغوي وجغرافي. يرتكز المساق على محاضرات وجاهية ونقاشات ما بين الطالبات والطلاب المشاركين، هذا الى جانب العمل في مجموعات صغيرة او بصيغة "واحد على واحد" (One on One).

اضافة الى ذلك، يدمج الكورس قسم عملي، والذي يشمل مقابلات وتحليل للروايات وفق مواضيع وأدوات الكورس، التي من خلالها سنطور على مدار الفصل أليات لقراءة نقدية لنصوص أكاديمية تتمحور حول تحليل قضايا مجتمعية مفصلية. في نهاية المساق، يعرض منتوج القسم العملي للجمهور العام في الجامعة. يشكل هذا القسم الجزء الأكبر من المهمة الملخصة النهائية للمساق، حيث يوفر طاقم المساق الدعم لجميع الطلاب خلال الفصل. يشكل اللقاء الشخصي ما بين الطلاب الفلسطينيين واليهود، من خلال المحاضرات او النشاط المشترك، أرضًا خصبة للتفكير والتحليل الاجتماعي والأنثروبولوجي لعلاقات القوى ما بين الأكتريية والأقليات في اسرائيل. هذا المساق متوفر ضمن برنامج قسم العلوم الاجتماعي وبالتعاون مع الوحدة للتداخل الاجتماعي.

הקורס עוסק בקשר שבין חוויות החיים של יהודים/ות וערבים/ות בארץ, לבין סוגיות כלליות בסוציולוגיה פוליטית, אי שוויון חברתי ופוליטיקה של מרחב ושפה. נעסוק בנושאים מרכזיים הנוגעים לחיים במרחב הגיאוגרפי המשותף של שתי הקבוצות הלאומיות, וכן בניחות סוגיות חברתיות ותרבותיות של כל קבוצה בנפרד. הקורס יפתח כלים לקריאה ביקורתית של טקסטים אקדמיים על המתרחש בחברה בישראל, ויאפשר לסטודנטים/ות ליישם מבט סוציולוגי אנליטי על תופעות חברתיות אקטואליות. הקורס ייחודי במבנה שלו המשלב בין הרצאות פרונטליות לבין דיונים מובנים בקבוצות קטנות או במתכונת של "אחד על אחד" (One on One) הקורס משלב חלק מעשי שהכנתו תלווה את הלימודים לאורך כל הסמסטר. חלק זה כולל ראיונות עומק וניתוח שלהם בזיקה לנושאי הקורס. הסטודנטיות/ים - בסיוע צוות ההוראה ובהישען על החומרים העיוניים - יעבדו את הראיונות באופן שיאפשר להציג מסקנות מהם בפני הקהל הרחב בקמפוס. העבודה המשותפת בקבוצות קטנות על הראיונות תשמש אתר פורה לעיון סוציולוגי ואנתרופולוגי ביחסי רוב ומיעוט בישראל בזיקה לחומרי הקריאה והלימוד. הקורס ניתן במסגרת החוג לסוציולוגיה ובשיתוף היחידה למעורבות חברתית.

ملاحظات حول مضامين الكورس

يعالج هذا المساق اسئلة محورية حول المجتمع في اسرائيل والعلاقات ما بين المجموعات المختلفة. بعض الاسئلة قد تتعلق بقضايا حساسة وأحيانا تكون محور لانقسامات جديدة. يهدف المساق الى تعميق الوعي والتعرف على مواقف المجموعة الأخرى فيما يتعلق بهذه القضايا الحساسة. رفع الوعي لهذه القضايا من منظور اجتماعي او حتى من منظور شخصي دون الأفكار النمطية المسبقة، من شأنه أن يشجع التفكير النقدي، المنفتح والمستقل تجاه هذه القضايا.

في نطاق هذا المساق، يرجى الحفاظ على حد اقصى من التسامح، والإصغاء لكل ادعاء، حتى لو كان من وجهة نظر مختلفة أو مناقضة. سنحاول مناقشة النصوص المختلفة والتعامل مع المحاضرات والمشاركات المختلفة بشكل نقدي، وسنحاول فهم السياق والخلفية لطرحهم والتعلم منهم قدر الإمكان.

الغרות לגבי תכני הקורס

הקורס עוסק בשאלות מרכזיות של החברה בישראל וטיב היחסים בין הקבוצות המרכיבות אותה, שאלות שלעתים מפלגות לעומק את האוכלוסייה בישראל ונוגעות בנקודות רגישות מאוד של כל אחד ואחת. מטרת הקורס להביא להכרות מעמיקה עם אותן סוגיות ועם העמדות של בני ובנות העם השני ביחס אליהן. הגברת המודעות להיבטים הסוציולוגיים ואף האישיים של נושאים במחלוקת עשויה לעודד חשיבה ביקורתית, פתוחה ועצמאית בנושא, מבלי להיאחז בתבניות חשיבה סטטיות.

יש לשמור בקורס על סובלנות מקסימאלית, תוך הקשבה לכל טיעון שיועלה, גם אם הוא נראה לנו בעייתי. נשתדל לדון בטקסטים השונים ולהתייחס להרצאות ולדברי המשתתפים/ות בצורה ביקורתית, נסה להבין את הרקע להעלאתם וללמוד מהם ככל האפשר.

واجبات الكورس :

- حضور كامل ومشاركة فعالة في الدروس
- قراءة المواد المطلوبة
- تسليم المهام المختلفة في مواعيدها – سيتم إعطاء شرح مفصل لمهام الجزء النظري والجزء العملي في الدرس الأول

تركيبة العلامة :

- ✓ حضور ومشاركة فعالة بناءً على قراءة المقالات 10%
- ✓ تسليم 4 مهام على مدار الفصل في الموعد المحدد 30%
- ✓ مشروع عملي ووظيفة في نهاية المساق 60%
- ✓ بونوس يصل الى 5 علامات على الاجتهاد في المساق

חובות הקורס

- נוכחות מלאה והשתתפות פעילה בשיעורים.
- קריאה שוטפת של פריטי הקריאה.
- הגשת המטלות השונות במועדן – הסבר מפורט על המטלות של החלק העיוני וחלק המעשי
יינתן בשיעור הראשון

הרכב הציון

- ✓ נוכחות והשתתפות בדיונים בכיתה בהתבסס על קריאת מאמרים 10%
- ✓ הגשת 4 מטלות ביניים קצרות לאורך הסמסטר 30%
- ✓ פרויקט מעשי ועבודת סיכום 60%
- ✓ בונוס עד 5 נקודות על השקעה יתרה בקורס

** עליכם متابعة الرسائل التي ستنشر على موقع الكورس. تجدون في الموقع ملفات للمواد المطلوبة للقراءة ورسائل متعلقة بالمهام. عنوان الموقع: moodle.tau.ac.il.

** יש לעקוב אחר ההודעות המועלות לאתר הקורס. באתר ניתן למצוא סריקות של פריטי הקריאה והודעות בדבר המטלות. כתובת האתר: moodle.tau.ac.il.

مواضيع المساق وقائمة القراءة נושאי הקורס ורשימת קריאה

22.2.22 שיעור ראשון: ביחד או לחוד? ההפרדה והשילוב במערכת החינוך בישראל מִמָּאָם אֲמַל עַלִּי חַדָּה?
الفصل والاندماج في جهاز التعليم في إسرائيل

חובה: שויד, א., שביט, י., דלאשה מ., ואופק מ. (2014). שילוב יהודים וערבים בבתי ספר בישראל. בתוך דן-דוד (עורך), *דוח מצב המדינה*. ירושלים: מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל.

רשות: אבו-עסבה, ח. (2007). *החינוך הערבי בישראל דילמות של מיעוט לאומי (מאמר)*. ירושלים:

מכון פלורסהיימר למחקרי מדיניות.

רשות: מונטרסקו, דניאל ונטלי לוי. 2019. "שמרנות רדיקלית: רב-תרבותיות נסיבתית בבית הספר הצרפתי" *"פֶּרֶר" ביפו*. מגמות, נד (2).

1.3.22 שיעור שני: יחסי יהודים-ערבים במרחב המקומי – הפוליטיקה של ההיסטוריה של העلاقات היהודית הערבית في الحيز المحلي - سياسة التاريخ

- חובה: קונפנו, אלון. 2013. "נסים ושלג בפלשתינה ובישראל: טנטורה, היסטוריה משנת 1948", זמנים 121: 16-31
- اجباري: مناع، عادل. "مدخل"، في: مناع، عادل. 2016. نكبة وبقاء: حكاية فلسطينيين ظلوا في حيفا والجليل (1948-1956). رام الله: مؤسسة الدراسات الفلسطينية. ص 3-16.
- חובה: מנאע, עאדל. "הקדמה", מתוך: מנאע, עאדל. 2017. נכבה והשרדות: סיפורם של הפלסטינים שנותרו בחיפה ובגליל 1948-1956. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד ומכון ון-ליר. עמ' 9-17.
- רשות: כהן, הלל, 2013. תרפ"ט: שנת האפס בסכסוך היהודי-ערבי. ירושלים: כתר, "מבוא", עמ' 11-21 ו"אחרית דבר", עמ' 390-396.
- اختياري: شوفاني، الياس، 2000. "مجزرة الطنطورة في السياق التاريخي لتهويد فلسطين (مقالة)". مجلة الدراسات الفلسطينية، مجلد 11، عدد 43 (صيف 2000)، ص 101-140.
- רשות: בוגן, אמיר. 21.1.22 "לא מכירים בנכבה? הסרט "טנטורה" עוזר להשלים עם העבר האפל שלנו". אתר ynet: <https://www.ynet.co.il/entertainment/article/syf5dc8tt>
- اختياري:

8.3.22 שיעור שלישי: יחסי יהודים-ערבים במרחב המקומי – המשך סקירה היסטורית של העلاقات היהודית הערבית في الحيز المحلي - سياسة التاريخ (تكملة)

- חובה: חסון, מנאר, 2005. "חורבן העיר והמלחמה נגד הזיכרון: המנצחים והמנוצחים". תיאוריה וביקורת 27: 197-207.
- اجباري: بويميل، بيتر، 2011. الحكم العسكري. "في نديم روحانا وأريخ صباغ خوري) محرران، (الفلسطينيون في إسرائيل: قراءات في التاريخ، والسياسة، والمجتمع، حيفا: مدى الكرمل، ص. 47-57.
- חובה: בויםל, יאיר, 2011. "הממשל הצבאי". בתוך: נדים רוחאנא ואריז' סבאע-ח'ורי (עורכים), הפלסטינים בישראל: עיונים בהיסטוריה, בפוליטיקה ובחברה, חיפה: מדה אל-כרמל, עמ' 45-55.
- רשות: סבאע-ח'ורי, אריז'. 2018. "קולוניאליזם התיישבותי, נקודת המבט הילידית והסוציולוגיה של ייצור ידע בישראל". תיאוריה וביקורת 50, 418-391.

15.3.22 שיעור רביעי: מדיניות לשונית לטובת

- חובה: מנדל, יונתן, דפנה יצחקי ומיטל פינטו. 2016. "רשמית שאינה מוכרת: על מעמדה המעורער של השפה הערבית בישראל והצורך לתקנו". גילוי דעת (10), 45-17.
- اختياري: أمارة، محمد. (2010). اللغة العربية في إسرائيل: سياقات وتحديات. دار الهدى و دراسات: دار الفكر – الأردن.
- רשות: שנהב, יהודה, מייסלון דלאשה, רמי אבנימלך, נסים מזרחי ויונתן מנדל. 2015. "ידיעת ערבית בקרב יהודים בישראל: דוח". ירושלים: מכון ון ליר בירושלים.

22.3.22 שיעור חמישי: מדיניות קרקעית ומרחבית: *سياسة الأراضي والحيز*

חובה: יפתחאל, אורן, ואלכסנדר קדר, 2000. "על עוצמה ואדמה: משטר המקרקעין הישראלי", *תיאוריה וביקורת*. 16: 100-67.

חובה: שרון, סמדר. 2006. "המתכננים, המדינה ועיצוב המרחב הלאומי בראשית שנות ה-50", *תיאוריה וביקורת* 29, עמ' 31-55.

רשות: חימאיסי, ראסם, 2008. *האוכלוסייה הערבית בערים מעורבות בישראל. בעיות, חסמים ואתגרים. לקראת מדיניות עירונית חלופית*. שתי"ל שירותי תמיכה ויעוץ לארגונים לשינוי חברתי.

29.3.22 שיעור שישי הרצאת אורח על שפה ומדיניות לשונית (ד"ר יוני מנדל) *عن اللغة وسياسة*

اللغة. محاضر ضيف: د. يوني مندل.

5.4.22 שיעור שביעי: הפרדה גזעית *التفرقة العنصرية*

חובה: שנהב, יהודה, 2015. "מהי גזענות?!" בתוך: רבלין, נעה (עורכת), *שיעור לחיים: חינוך נגד גזענות מהגן ועד התיכון*. תל אביב: האגודה לזכויות האזרח בישראל, עמ' 19-21.

<http://www.acri.org.il/education/wp-content/uploads/2015/05/What-is-racism.pdf>

רוז עמר, 2011. "מقدمة يهودا شنهاف: ما هي العنصرية", ترجمة مرزوق الحلبي. *حقيبة تربوية في موضوع العنصرية: بمناسبة اليوم العالمي للقضاء على التمييز العنصري*. تل أبيب: جمعية حقوق المواطن في إسرائيل.

<https://education.acri.org.il/ar/wp-content/uploads/2013/03/Educational-booklet-Racism-Arabic-2013.pdf>

רשות: הרצוג, חנה; אינה לייקין וסמדר שרון, 2008. "אנחנו גזעניים?! שיח הגזענות כלפי הפלסטינים אזרחי ישראל כפי שהוא משתקף בעיתונות הכתובה בעברית (1949-2000)". בתוך: שנהב, יהודה ויוסי יונה (עורכים), *גזענות בישראל*. ירושלים ותל אביב: מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד, עמ' 49-76.

26.4.22 שיעור שמיני: סיור לימודי בקמפוס וסביבתו – שרידי הכפר שיח' מואניס *جولة دراسية*

في الحرم الجامعي ومحيطه - أنقاض قرية الشيخ مؤنس

3.5.22 – עיד אל פיטר *عيد الفطر*

10.5.22 שיעור תשיעי: זהויות בחברה היהודית *الهويات في المجتمع اليهودي*

חובה: שוחט, אלה. 2001. "מזרחים בישראל: הציונות מנקודת-מבטם של קרבנותיה היהודים". בתוך: אלה שוחט, *זיכרונות אסורים: לקראת מחשבה רב-תרבותית*. תל-אביב: קשת המזרח. עמ' 140-205.

רשות: יוסי יונה ויצחק ספורטא, 2001. "החינוך הקדם מקצועי ויצירת מעמד הפועלים בישראל". בתוך: חנו חבר, יהודה שנהב ופנינה מוצפי-הלר (עורכים), *מזרחים בישראל: עיון ביקורתי מחודש*. ירושלים ותל אביב: מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד, עמ' 68-104.

17.5.22 שיעור עשירי : זהויות בחברה הפלסטינית והויות במגזר הערבי

חובה : כרכבי סבאח, מהא ומיעארי, סאמי, 2021. "הפלסטינים בישראל". סוציולוגיה ישראלית, כא 2, 347-348.

רשות : חלבי, רבאח. 2017. "מערכת החינוך כמנגנון לשליטה ועיצוב זהות דרוזית-ישראלית". גילוי דעת (37), 15-23.

اختياري: أبو أسعد، اسماعيل، " 2011 البدو الفلسطينيين الأصلائيون في النقب: تمدين قسري وحرمان من الاعتراف. "في نديم روحانا وأريج صباغ خوري) محرران، (الفلسطينيون في إسرائيل: قراءات في التاريخ، والسياسة، والمجتمع، حيفا: مدى الكرمل، ص. 120-127.

רשות : אבו אסעד, אסמאעיל, 2011. "הילידים הבדווים באלנקב (הנגב) עיור כפוי ושליטת הכרה". בתוך : נדים רוחאנא ואריז, סבאע-ח'ורי (עורכים), הפלסטינים בישראל: עיונים בהיסטוריה, בפוליטיקה ובחברה, חיפה : מדה אל-כרמל. עמ' 117-124.

24.5.22 שיעור 11 : חיי יום יום משותפים של ערבים ויהודים במרחב המקומי החיים היומיומיים המשותפים
ما بين العرب واليهود في الحيز المحلي

חובה : אלגזי, גדי. 5.3.13. "אשמה, אחריות ופעולה פוליטית". בתוך אתר "התחברות: תנועה ערבית-יהודית לשינוי חברתי ופוליטי". <http://www.tarabut.info/he/articles/article/guilt-responsibility-activism/>

اجباري: الغازي، غادي، 2013. "الدُّنْب، المسؤولية والعمل السياسي". (الترجمة متوفرة حاليًا على موقع الكورس فقط).

31.5.22 שיעור 12 : עבודה משותפת על המטלה המעשית של הקורס. פעילות משותפת حول الجزء העמלי
للمساق.

7.6.22 שיעור אחרון סיכום ועיבוד הקורס لقاء أخير وملخص

سننشر على موقع الكورس بشكل منفصل توصيات إضافية للقراءة (اختيارية).
נעלה בנפרד לאתר הקורס המלצות לקריאת רשות נוספת.

*ملاحظة: قد تطرأ بعض التغييرات على المنهاج خلال الفصل الدراسي
*הערה : ייתכנו שינויים בסילבוס במהלך הסמסטר